

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology หรือ IT) มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเป็นลำดับได้รับการยอมรับและมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมระดับต่างๆ อย่างกว้างขวาง ด้วยคุณค่าและมูลค่าของผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็วอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการเพื่อประเทศ องค์กร และสังคมด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้โดยสะดวก ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเกิดขึ้นในกิจกรรมต่างๆ เป็นเครื่องมือสำคัญที่นำมาใช้ประโยชน์และช่วยให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง (พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ, 2553) การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศ ยังเป็นเครื่องมือในการรวบรวม จัดเก็บ และสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่ผ่านกระบวนการประมวลผลแล้วอย่างเป็นระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้ใช้สามารถใช้งานหรือใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลบนคอมพิวเตอร์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำ (ทรงพันธ์ วรรณมาศ, 2556)

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลต่างๆ ที่ผ่านการเปลี่ยนแปลง หรือมีการประมวล วิเคราะห์ผลสรุปด้วยวิธีการต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กัน มีความหมาย มีคุณค่าเพิ่มมากขึ้นและมีวัตถุประสงค์ต่อการใช้งาน สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้ เช่น การเก็บข้อมูลเป็นต้น ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศถือได้ว่าเป็นพลังขับเคลื่อนหรือปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ในปัจจุบันทุกศาสตร์ทุกวงการ ล้วนนำสารสนเทศเข้าไปใช้ประโยชน์หรือใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาต่างๆ และในสังคมปัจจุบันมีลักษณะเป็นสังคมข่าวสาร ที่มีการพัฒนาประเทศทุกด้านอย่างกว้างขวาง มีการค้นคว้า การวิจัย การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า

ทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ ที่ล้วนต้องการสารสนเทศมากขึ้น ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ มีจำนวนมากและปรากฏอยู่ในหลายรูปแบบเช่น สิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆ ฐานข้อมูล และสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดปัญหาในการสืบค้นข้อมูลให้ได้ตรงตามความต้องการ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาด้านการจัดการสารสนเทศในปัจจุบันมีผลต่อองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมีความพยายาม

ในการหาวิธีการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ให้อยู่ในรูปแบบฐานข้อมูล (Database) เพื่อใช้ในการสืบค้นและนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการ

ระบบสารสนเทศ (Information System) หมายถึง กระบวนการจัดการข้อมูลสารสนเทศ การทำงานของระบบสารสนเทศประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 3 อย่างคือการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ (Input) การประมวลผล (Processing) และ การนำเสนอผลลัพธ์ (Output) ระบบสารสนเทศอาจจะมีการสะท้อนกลับ (Feedback) เพื่อการประเมินและปรับปรุงข้อมูลนำเข้า (สุชาติ กิระนันท์, 2541) ระบบสารสนเทศสามารถดำเนินงานร่วมกันภายใต้ระบบคอมพิวเตอร์ โดยผู้ใช้งานระบบมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม จัดเก็บ ประเมินผล และเผยแพร่ได้อย่างสะดวกรวดเร็วโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สามารถใช้ประโยชน์ในหลายศาสตร์รวมทั้งการศึกษาเรียนรู้ การจัดการความรู้ กระบวนการของระบบสารสนเทศ องค์ประกอบด้วย ระบบคอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่ายฐานข้อมูล การพัฒนาระบบจำเป็นต้องใช้นักพัฒนาระบบที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในการพัฒนาทุกองค์ประกอบของการทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนด รวบรวม จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อสร้างสารสนเทศให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ

แขวงสะหวันนะเขตตั้งอยู่ภาคกลางของ สปป.ลาว ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ 480 ก.ม. มีประชากรมากที่สุดในประเทศ คือประมาณ 872,000 คน (ปี พ.ศ. 2552) มีประชากรหลากหลายชาติพันธุ์ ซึ่งประกอบไปด้วย 11 ชนเผ่า เช่น ลาวลุ่ม ผู้ไท ไทดำ กะตาง ตะไธย ฯลฯ กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท เป็นกลุ่มชนพื้นเมืองดั้งเดิมที่เดิมอาศัยอยู่ในเมืองแถนหรือเมืองแถง ศูนย์กลางอาณาจักรสิบสองจุไท (พื้นที่บางส่วนของประเทศเวียดนามและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)) และส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (วัชรพร วงศ์กัณหา, 2558) กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท ถือเป็นกลุ่มชนพื้นเมืองที่ยังคงยึดถือจารีตประเพณีและวัฒนธรรมของผู้ไทดั้งเดิมไว้อย่าง

เหนียวแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของสตรีชาวผู้ไท ซึ่งสตรีชาวผู้ไทจะนิยมสวมใส่ชุดแต่งกายพื้นบ้านเนื่องในโอกาสสำคัญหรืองานบุญประเพณีต่างๆ ประกอบด้วยเสื้อผ้าฝ้ายพื้นเมืองย้อมครามที่ขอบเสื้อตกแต่งด้วยผ้าลายขีดหรือลายกะปุ่น้อยพื้นสีแดง นุ่งซิ่นไหม แล้วใช้ผ้าไหมแพรวา (ภาษาลาวเรียกว่า ผ้าเปียง) เป็นสไบห่มเฉียงไหล่หรือใช้เป็นผ้าคลุมไหล่ หรือใช้เป็นผ้าโพกศีรษะ (ผ้าแพรมน) ร่วมกับเครื่องประดับ (เครื่องย่องของแเอ้) อื่นๆ อาทิ ก້ອງแขน (กำไลข้อมือ) กระจอนยอย (ตุ้มหู) สร้อยเม็ดมะยม ปิ่นปักเกล้า ฯลฯ (ภูวดล ศิริธเรศ, 2558) ทั้งนี้สตรีชาวผู้ไทจะนิยมเก็บรักษาแม่ลายผ้าแพรวาที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ผนวกกับจินตนาการของตนเองหรือแม่ลายทั่วไปที่มีความสวยงามและตนเองชื่นชอบโดยวิธีใช้เส้นด้ายสีดำ สีคราม และสีแดงปักแม่ลายต่างๆ ลงเป็นช่องๆ (1 ช่อง คือ 1 ลาย) บนผืนผ้าฝ้ายสีขาวรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็กเรียกว่า “ผ้าแส่ว” หนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท

ผ้าแส่ว คือ ผืนผ้าสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก มีพื้นสีขาว โดยมากจะเป็นผ้าฝ้าย ซึ่งภายในผืนผ้านั้นมีการบรรจุลวดลายผ้าแบบต่างๆ มากมาย ที่ผ่านการพิจารณาแล้วว่า เป็นลายผ้าที่สวยงามและเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้และผู้ทอ เป็นลวดลายผ้าพื้นฐานที่ทอง่ายไปจนกระทั่งลวดลายที่มีลักษณะความสลับซับซ้อน โดยกระบวนการทอผ้าแส่วด้วยเทคนิคการเก็บขีด (Weft Brocade) หรือการสะกิดด้ายเส้นยืนขึ้น-ลง ด้วยวิธีการจก (ยก-ข่ม) พร้อมกับการเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษไปตามจังหวะที่กำหนดก่อให้เกิดลวดลายบนผ้าแส่วที่มีลักษณะนูนเด่น ปรากฏบนผืนผ้าแส่วอย่างงดงาม และนิยมนำฝ้ายย้อมครามมาใช้เป็นเส้นพุ่งเพื่อเพิ่มความเด่นชัดขึ้นของลวดลาย นอกจากนี้ผ้าแส่วยังเป็นการบันทึกลวดลายที่ผู้เป็นแม่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการจัดเก็บลายผ้าทั้งหมดนั้นเอาไว้ในผืนผ้าแส่ว เพื่อจะได้ส่งมอบให้กับลูกสาวเมื่อลูกสาวแต่งงานและออกเรือนไป จึงถือได้ว่าเป็นมรดกที่สำคัญอีกประการหนึ่งของชาวผู้ไทเพื่อให้ลูกสาวได้อนุรักษ์และสืบทอดไว้ และใช้ผ้าแส่วนี้นำไปเป็นต้นแบบในการทอผ้าแพรวาต่อไป (Boontiang Suchanart, 2016) แขวงสะหวันนะเขต มีกลุ่มชนที่เรียกได้ว่าเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์นวัตกรรมสมัยใหม่ได้สร้างให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไป ความเจริญต่างๆ ทำให้เยาวชน สังคม ชุมชน และคนในท้องถิ่นเสื่อมเลือนวัฒนธรรมอันดีงาม ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเทคโนโลยีในท้องถิ่นอันดีงามลดน้อยลงปัจจุบันวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนส่วนมากจะยังคงปฏิบัติสืบทอดกันมาตามชนบทหรือตามท้องถิ่นห่างไกล ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ยังคงมีการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาชาวบ้าน วัฒนธรรมในท้องถิ่นอยู่เนื่องจากแขวงสะหวันนะเขตเป็นแขวงหนึ่งที่มีวัฒนธรรม

ประเพณีทางท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนชาติพันธุ์ที่หลากหลาย แต่ยังคงขาดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการเก็บรวบรวม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สืบสานองค์ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม เผยแพร่ และสืบสานองค์ความรู้ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผ้าแส่ว (Pa Saew) ซึ่งเปรียบเหมือนแหล่งจัดเก็บแม่ลายผ้าแพรวานั้นเหลืออยู่น้อยมาก เนื่องจากสตรีชาวผู้ไทที่เป็นช่างฝีมือทอผ้าแพรวาส่วนใหญ่เสียชีวิตแล้ว ส่วนกลุ่มที่ยังคงมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันก็ล้นแล้วแต่เป็นผู้สูงอายุ (Boontiang Suchanart, 2016) องค์ความรู้ที่มีอยู่จะสูญหายไปพร้อมกับผู้สูงอายุเหล่านี้ ดังนั้น เพื่อรวบรวมลวดลายของผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทในแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นำมาจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นการอนุรักษ์องค์ความรู้ สำหรับการเผยแพร่ต่อชนรุ่นหลัง จึงควรมีกระบวนการจัดเก็บองค์ความรู้โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและถ่ายทอดสู่เยาวชนที่สนใจต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแส่วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแส่วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิเคราะห์โครงสร้างของข้อมูลแม่ลายผ้าแส่วผู้ไท และพัฒนาระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแส่วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อการอนุรักษ์และการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไท อันจะเป็นช่วยอนุรักษ์ ส่งเสริมการเรียนรู้ และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท ที่อาศัยอยู่ในแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แก่ชุมชน เยาวชนรุ่นหลัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจศึกษา และสืบสานมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นอันทรงคุณค่านี้ให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและสามารถนำไปเก็บรักษาข้อมูลและต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อื่นต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแส่วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแล้วผู้ไทแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. วิเคราะห์โครงสร้างข้อมูลเพื่อออกแบบระบบแม่ลายผ้าแล้วผู้ไทแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ได้โครงสร้างข้อมูลเพื่อออกแบบระบบแม่ลายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. ได้ระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เป็นต้นแบบและนำไปใช้พัฒนารูปแบบลวดลายหรือต่อยอดการออกแบบผลิตภัณฑ์อื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยกำหนด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือประชากรจะเป็นสตรีชาวผู้ไทที่มีความสามารถประดิษฐ์ลายผ้าแพรวาบนผ้าแล้วและสามารถบอกชื่อลายผ้าได้ มีช่วงอายุระหว่าง 50-80

ปี ที่อาศัยอยู่ในแขวงสะหวันนะเขต ได้แก่ 1) บ้านละหาน้ำ เมืองสองคอน 2) บ้านเมืองจัน เมืองเซโปน โดยสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 30 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง ระบบสารสนเทศแม่ข่ายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

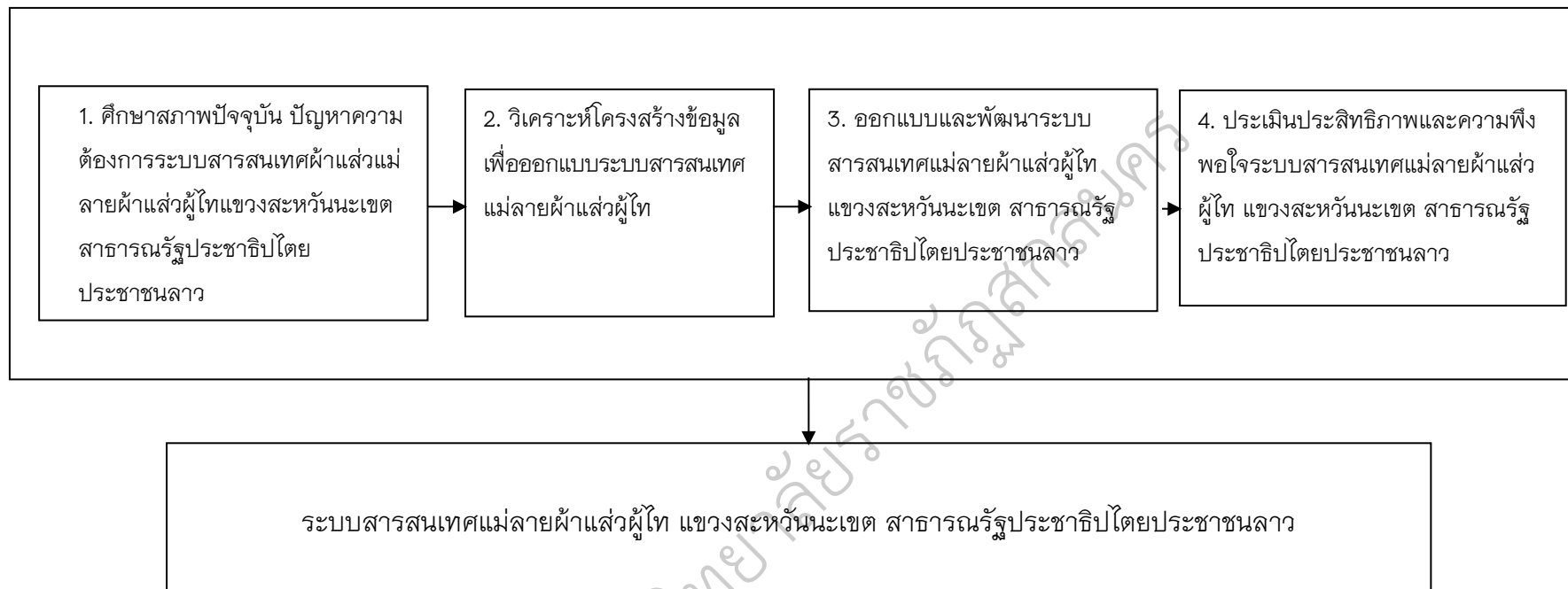
2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การศึกษาริบท การวิเคราะห์โครงสร้างลายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 พัฒนาระบบสารสนเทศแม่ข่ายผ้าแล้วผู้ไท สำหรับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าทอ และใช้เผยแพร่ลายผ้าแล้วผู้ไทบนผืนผ้าแล้ว มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทที่อาศัยอยู่ใน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.3 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลการวิจัยระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ระบบสารสนเทศแม่ข่ายผ้าแล้วผู้ไทแขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ทฤษฎีการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) โดยมีกระบวนการคือ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศแม่ข่ายผ้าแล้วผู้ไทแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2. วิเคราะห์โครงสร้างข้อมูลเพื่อออกแบบระบบสารสนเทศแม่ข่ายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว 3.ออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศแม่ข่ายผ้าแล้วผู้ไทแขวงสะหวันนะเขต สาธารณ รัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 4. ประเมินความพึงพอใจระบบสารสนเทศแม่ข่ายผ้าแล้วผู้ไท แขวงสะหวันนะเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สำหรับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าทอ และใช้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าแล้วผู้ไทที่อาศัยอยู่ใน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการจัดการข้อมูลสารสนเทศ การทำงานของระบบสารสนเทศประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 3 อย่างคือ การสะกัดตลายผ้าแล้วผู้ไท นำข้อมูลเข้าสู่ระบบ การประมวลผลลายผ้าแล้วผู้ไท และ การนำเสนอผลลัพธ์ ลายผ้าแล้วผู้ไทออกทางหน้าจอ

2. ผ้าแล้ว หมายถึง ผืนผ้าฝ่ายสี่เหลี่ยมขนาดเล็กสีขาวที่มีการบรรจุแม่ลายผ้า โดยการสร้างลวดลายต่างๆ ด้วยเทคนิคการเก็บขีด (Weft Brocade)หรือการสะกัดตลายเส้นยืนขึ้น ลง เป็นช่องๆ ไปตามขนาดความยาวของผืนผ้า

3. แม่ลาย หมายถึง การสร้างลวดลายโดยกระบวนการทอผ้าด้วยเทคนิคเก็บขีด (Weft Brocade) หรือการสะกัดตลายเส้นยืนขึ้น ลง ด้วยวิธีการจก (ยก-ข่ม) พร้อมกับการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษไปตามจังหวะการทอที่กำหนด ก่อให้เกิดลวดลายที่มีลักษณะนูนเด่นปรากฏบนผืนผ้าแล้ว

4. แม่ลายผ้าแล้ว หมายถึง การเก็บรวบรวมลายขีดบนผืนผ้าแล้ว ซึ่งเป็นลวดลายที่เกิดจากการทอแม่ลาย ที่เรียกว่า ลายหลัก เพื่อไว้ใช้เป็นลายต้นแบบที่ปรากฏบนผืนผ้าแพรวา

5. ผู้ไท หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในบ้านละหานน้ำ เมืองสองคอนและบ้านเมืองจัน เมืองเซโปนแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

6. แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หมายถึง พื้นที่วิจัยประกอบไปด้วย บ้านละหานน้ำ เมืองสองคอน และบ้านเมืองจัน เมืองเซโปน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

7. ระบบสารสนเทศแม่ลายผ้าแล้วผู้ไท หมายถึง ระบบฐานข้อมูลที่รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผ้าแล้ว ซึ่งสามารถสืบค้นผ่านเว็บไซต์ และเป็นต้นแบบเพื่อนำไปใช้พัฒนารูปแบบลวดลาย หรือต่อยอดการออกแบบผลิตภัณฑ์ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าทอพื้นเมือง ถ่ายทอด และเผยแพร่ ในรูปแบบฐานข้อมูลสารสนเทศแม่ลายผ้าแล้วผู้ไท